

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 1/2 an 10
 pe 1/4 an 5
 pe 1 lună 2
 Nr-ii de Duminecă pe an
 4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrierile nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Naționalismul în Austria.

Ca din senin, în ședința din urmă a Reichsrathului austriac situația politică a fost schimbată radical. Ear principiul pe care s'a dat lupta, chestia în jurul căreia s'a învârtit discuția și s'a făcut votarea, a fost — naționalismul!

Partidele germane au cerut ca toate clasele slovene dela gimnaziul din Cilli să fie transferate în alt oraș, deoarece ce ei consideră acest oraș ca o citadelă a frontierei germane. Slavii însă toți, precum și italienii și o parte din germanii, clericali, au format majoritate împotriva propunerii și s'a hotărât, cu 203 voturi contra 170, ca pentru întărirea slavilor să se înființeze încă un gimnaziu, la Marburg.

Pentru gimnaziul dublu (german și sloven) din Cilli s'a purtat de altfel atâta luptă, în cât el pare a juca un rol funest pentru guvernele austriace, cari când s'ajung la chestia acestui gimnaziu, de regulă — cad!

Din cauza acestui gimnaziu Körber a ajuns adică și el într-o strimtoare, în cât, după toate probabilitățile, va trebui să și dea demisia. Germanii i-au jurat adică moarte: redeşizându-se după s'abate moartea parlamentului, vor face obstrucție, vor zadărnici ori ce lucrare, deși Körber a restituit în Austria hegheonomia limbii germane, retrăgând ordinațiunile vestite ale lui Badeni.

Se mai zice însă că ar fi vorba de o lovitură de stat, cu ajutorul căreia Körber va fi menținut la putere. Schimbarea de guvern ar aduce adică o așa întârziere în îndeplinirea angajamentelor ce Austria are de îndeplinit față cu Ungaria și cu statele streine, în cât se va face tot posibilul pentru ca actualul guvern să stea la post.

Cum și ce fel ar fi lovitură de stat, nimeni nu știe, afară de monarhul și cei doi prim-miniștri ai săi. E fapt însă, că la anul-nou fiind vorba de eventualitatea unor încercături în Reichsrath, atât Körber cât și Széll vorbeau de măsuri excepționale ce se impun pentru-ca nu cumva atitudinea parlamentului austriac să stăvilească guvernul în lucrările ce negreșit trebuie prestate în interesul monarhiei.

Se vor lua oare aceste măsuri, nu se știe. E de prevedut însă, că dacă ar demisiona actualul guvern, nici cel care l'ar urma, n'ar moșteni o situație mai bună de cât cea care-i strimtoează pe Körber. Dacă noul guvern ar ceda adică Germanilor, s'ar supăra Slavii, ear obstrucția acestora cu nimic n'ar fi mai blândă ca a Germanilor.

Până se vor rezolva deci chestiile pendente: dualismul cu Ungaria, cuota, afacerile de vamă și câte toate, desigur că fie actualului fie alt guvern, va fi menținut, cu toată forța, prin măsuri extra-ordinare, prin compromisiuri, dacă, peste tot, partidele mai pot fi aduse să stea de vorba.

Definitiv însă, e aproape dovedit, situația nu se poate rezolvi decât aplicându-se sincer principiul național. Hegheonomia limbii germane nu se mai

poate susține, ci egala îndreptățire trebuie acceptată în cel mai strins înțeles al cuvântului. Naționalismul este atât de dezvoltat la diferitele neamuri din Austria, încât sugrumarea lui, în favorul germanismului, nu mai e cu putință.

Cele două tabere au ajuns cu dușmănia aproape la paroxism. Așa, că până-ce la început antidinastiei s'au arătat numai aderenții lui Schönerer, în ședința din urmă, văzând victoria coaliției slavo-italiene, germanii din diferite partide au aclamat ironic casa de Habsburg.

Pentru naționalism. Germanii jertfesc deci dinasticismul. Și dacă procedesă ușor astfel Germanii, își poate închipui ori și cine ce ar fi când s'ar porni Slavii!

De primejdia aceasta își va fi dând bine seamă în primul rând purtătorul Coroanei.

Ori inaugurează deci un regim constituțional întemeiat pe principiul național și înlăturând ori-ce veleități de hegheonomie, ori decretează absolutismul.

Viitorul cel mai apropiat va arăta ce și cum va fi. E însă, în același timp de neîgăduit, că marea criză ce s'abate asupra Austriei, ne interesează și pe noi. Întâiu pentru-ca Ungaria nu poate trata decât cu o Austrie constituțională. Așa prevede pactul dela 1867. Insuși acest pact este deci în primejdie d'a nu fi reînviat. Ear dacă pacea se face în direcție federalistă, croindu-se cerc de putere ficărei naționalități, bine înțeles că regimul șovinist i-se dă o strașnică lovitură. S'a învederat adică neputința hegheonomiei germane dincolo, în Austria: în chip fatal trebuie să urmeze apoi luarea în considerație și a pretenșiunilor drepte ale naționalităților din Ungaria, pretenșiuni în calea cărora hegheonomia maghiară a pus pedeci pe cari nu era în drept să le pună.

Scurt: chestia gimnaziului Cilli nu este de importanță secundară, ci în jurul ei s'a cristalizat o mișcare națională care peste Leitha ține de multă vreme și ale cărei urmări pot să influențeze asupra mersului lucrurilor din întreaga monarhie.

Stau deci nu numai popoarele din Austria în ajutorul unor evenimente mari, dar se petrec lucruri pe cari, pentru importanța lor, trebuie să le urmărim și noi cu încordată luare aminte.

M. Sa Regele despre Tisza. Cel dintâiu care a condoleat familiai Tisza, a fost M. Sa Regele, care a trimis la adresa contelui Tisza István următoarea telegramă:

„Cu profundă emoție am luat știre despre trecerea la cele eterne a iubitului D-Tale părinte și din tot sufletul împărtășesc doliul familiei și al țării. Prin moartea fericitului bărbat de stat am pierdut un credincios iubit, a cărui amintire și dincolo de mormânt întotdeauna cu pietate de gratitudine vom păstra-o. Francisc Iosif.

Presă maghiară despre Tisza Kálmán. Presă maghiară, fără osebire de partid, scrie la loc de frunte articolul

elogios despre decedatul Tisza Kálmán, căutând să scoată în relief mintea lui ageră, curajul fără seamăn și acea iubire pentru neam din căreia au avut de suferit naționalitățile.

Despre Tisza Kálmán.

Ziarele liberale au apărut toate în doliu și publică articoli nu se poate mai elogiost despre Tisza Kálmán. Ba-l vorbesc de bine până și ziarele cari pe când fusese prim-ministru îl combătuseră cu o violență extraordinară și-l resculase în cap capitala.

Trăind în glorie și mărire, Tisza este deci înmormântat jeliit fiind de toți Ungurii. „Budapesti Hirlap“ spune că rar Ungurii au avut un bărbat de stat cu sentiment național mai dezvoltat și intrunind într'unul atâtea calități specifice maghiare.

Tisza Kálmán s'a născut la 16 Decembrie 1830 în Oradia. A fost al doilea fiu al lui Tisza Lajos și al Iuliei Teleki. Tatăl lui n'a fost dintre patrioții fanatici de pe acele vremuri, ci aderent mare al dinastiei și stăpânirii. Cu toate acestea, la 1848 tinerul Tisza Kálmán ocupă slujbă sub Kossuth și mai târziu intră în armata honvezească și nedespărțit de baronul Podmaniczky, ia parte la mai multe lupte contra armatei împărătești. După revoluție s'a dus la Berlin, unde a învățat la universitate. Intorcându-se acasă la 1856, după moartea tatălui său, a condus majoratul din Geszt, unde însă se formase un fel de centru al Ungurilor din Bihor. Deja p'atunci numeroșii săi amici îl destinașeră ca șef.

Intră în luptă la 1859, pentru recăștigarea drepturilor bisericeii reformate confiscate de regimul absolutist. Tot pe atunci se însoară cu contesa Ilona Degenfeld-Schönburg, din care căsătorie i-s'au născut trei fi și o fată.

Lupta politică o țușe pe în Dieta dela 1861, ca deputat al Dobrișinului, când s'ajunge vice-president al Dietei ear după moartea lui Teleki László, cap al partidului zis „határozati“, în opoziție numai formală cu partidul „felirati“ al lui Deak, căci ambele partide respingeau constituția ce li-se oferea, și deosebirea era numai că cei de sub șefia lui Tisza nici nu voiau să știe de Francisc Iosif, nu voiau nici să primească mesagiu dela el, nici să-l răspundă, pe când Deak și partidul său, care era înțeles cu Tisza, zicea că trebuie procedat cu oarecare formă și diplomație.

Se știe că nu s'a ajuns la înțelegere și Dieta se redeschide numai la 1865, când rolul lui Tisza, ca șef al opoziției, a influențat în chip determinant soarta țării.

La 1868, chiar în luna Martie (la 17) Tisza formulează vestitele „bihari pontok“ (punctele bihorene) în cari ia poziție contra Delegaților, în contra ministeriilor comune; cere armată maghiară independentă, finanțe separate de Austria, precum și reeunoșterea în diplomație a statului ungar separat.

Și zece ani a strâns într'una și a trântit guvernele din partidul lui Deak, până ce în urmă se face fuziunea și Tisza intră în cabinetul lui Wenckeim, (la 1875) ca după aceea în scurtă vreme să formeze el un cabinet. Se înțelege, „punctele bihorene“ le-a spânzurat de cuiu și a căutat, ca bărbat de stat practic să facă tot ce poate pentru mărirea neamului său, menagend însă dorințele curții până într'atâta, că la 1889, când cu proiectul de lege militar, și-a expus așa zicând și viața.

Incolo, de regimul lui sunt legate cele mai multe doleanțe ale naționalităților.

Care e mai bună?

Când am făcut proiectul de o nouă organizare schițat în articolul „Egrire din impas“, am ținut în vedere, că baza pe care stau aceia, cari cred că prin rezistență pasivă putem salva bazele de drept ale organizațiunii noastre, e cu totul greșită și învalvă în sine un adevărat pericol, care în ultima analiză va duce la totala descompunere a partidului.

Pentru clarificarea chestiunii mă simt necesitat a reveni asupra lucrului și a-mi precisa punctul de vedere față de articolul apărut în „Telegraful Român“ și „Drapelul“. Am fost și sunt de credință, că susținând numele actual al partidului și stând pe baza exclusivistă națională întru formarea partidului, ne-am lovit și atunci de opreliștea lui Hieronymi, dacă ne-am conforma întru toate procedurii proiectate de „Telegraful Român“! Bine ar fi, dacă premisele din care am purces, ar fi greșite!

Este departe de mine credința că unei hotăriri aduse de un număr fie cât de mare de fruntași, să vor și supune toți. Căzând însă inteligența, sau o mare parte a ei, de acord asupra modalității reorganizării partidului, de sine ar urma, că pentru intruparea ideii și pentru sancționarea hotăririlor aduse, să fie convocați în toate cercurile electorale alegătorii. Aceste adunări ar fi chemate a să pronunța definitiv în chestie și a alege comitete cercuale, și apoi din acelea să se compună cluburile comitatense.

Dacă dorim ca partidul să desvoalte o intensivă activitate, atunci trebuie să ne ingrim, unde numai să poate, de organe corăspunzătoare.

Măneacănd din punctul de vedere, că, în cas de lipsă, pentru salvarea esenței trebuie jertfite formele, am susținut și voi susține întotdeauna, că dacă ordonanțele lui Hieronymi nu permit funcționarea partidului nostru sub firma de partid național român și opresc gruparea poporului român într'un partid politic, care exchide ex principio pe ceilalți cetățeni, chiar și dacă aceia ar profesa aceleași principii politice, atunci dacă nu vom noi înșiși să contribuim la nimicirea partidului, trebuie să căutăm și să aflăm altă basă de organizare!

„Drapelul“ respinge a limite punctul de vedere sus amintit, pe cuvânt, „că acela este mai periculos decât toate ordonanțele ministeriale și toate formele blânde ale lui Széll“ și că propunerea mea, „este tocmai aceea-ce a intenționat guvernul cu faimoasele sale ordonanțe și ceea-ce guvernul, câtă vreme ținem noi neclintit la partidul nostru național, nici când nu poate realiza“.

Eu cred că „Drapelul“ este în răta-cire, pentru-că nu numele și nu modul compunerii constituie esența unui partid, ci spiritul de care este condus și ținta pe care o urmărește! De exemplu, partidul guvernamental dela noi poartă numirea de partid „liberal“, în realitate însă de loc nu este liberal, ba din contră e reacționar! De asemenea greșeste „Drapelul“ când susține, că politică națională numai în cadrele „partidului național“ să poate face, pentru-că nu numirea dă partidului caracterul de „național“, și poate exista partid cu numele de „național“, care însă în temeiul programului său și a spiritului cu care este condus, să fie foarte — național!

Să distingem deci bine, și vom vedea, că acceptând modalitatea propusă de mine, vom jorfi numele partidului, dar' vom salva esența, adică vom avea un partid, din al cărui nume ar lipsi cuvântul „național român“, care însă în esență va fi tot așa de național decumva nu și mat național, de cum a fost cel vechiu!

Stând însă pe punctul de vedere al „Drapelului“, vom salva pro foro interno, existența noastră ca „partid național român“, dar' în realitate nu vom mai avea partidul, pentru-că el nu va putea funcționa, ear' un partid, care nu poate funcționa, există numai în închipuire, pentru-că unde nu e mișcare, nu e viață!

Partidele să formează și să susțin pentru realizarea unui program, unor aspirațiuni. Indată însă ce se conving partizanii, că partidul nu mai poate promova interesele mai înalte pentru care s'a format, îl vor părăsi cu totul. La noi, neputându-se susține bazele pe până aci, e naturală dorința, ca acelea să fie înlocuite cu altele, pentru-că altfel nu putem lupta pentru realizarea aspirațiunilor pentru care am creat și am susținut partidul. Așdar' tocmai stând pe punctul de vedere al „Drapelului“ și nu pe al nostru, se va realiza intențiunea guvernului, pentru-că în acest caz vom avea numai în idee, „partid național român“, care de facto nu funcționează, ceea-ce e egal cu neexistența. Este drept și adevărat, că aspirațiunile și principiile ce le nutrim, nu le va putea nime șterge din inimile noastre, dar', întreb, șterge-se vor acelea dacă ne vom acomoda și vom cânta altă basă, pe care să putem funcționa cu partid? Așa cred că ba? Ba mai mult, în modul acesta ne este dată posibilitatea a lupta pentru acele aspirațiuni și principii, și ale propaga în măsură mai intensivă.

Dacă considerăm principiile, aspirațiunile și spiritul în care este condus un

partid de esența lui, atunci, dar' numai atunci mă pot identifica cu „Drapelul“, când zice, că guvernul nici când nu va putea nimici partidul național. În fine „Drapelul“ își exprimă temerea, că guvernul ar putea opri funcționarea partidului și în forma nouă. Are dreptate. Ne putem aștepta la toate, cu toate că acomodându-ne odată, i-ar lipsi guvernului chiar și pretextul pentru o nouă opreliște. De altfel la noi totul e posibil. Ei bine, atunci ne vom găsi o nouă formă de organizare, și dacă guvernul maghiar și forța împrejurărilor, ne va constringe, vom conspira, dar' legați nu ne vom da, fiind hotărâți în cas de supremă necesitate, a recurge chiar și la ultima ratio.

Părerile mele pot apărea de curioase, dar' la tot cazul sunt mai puțin periculoase decât cele necurioase.

Poate fi sigur „Drapelul“, că eu unul aș fi cel mai fericit, dacă într'o bună zi ne-am trezi cu restitutio in integrum, dar' nu sunt atât de naiv, ca să mă aștept la o atare eventualitate.

„Libertatea“.

Dr. A. Vlad.

† Mitropolitul Arcadie.

Mercuri rămășițele pămâtenice ale mitropolitului au fost depuse pe un catafalac în sala sinodală a palatului arhiepiscopical unde a rămas deschisă intrarea pentru public.

Conform programei pentru sărberea funebrelă a înmormântării trupul adoratului arhiepiscop a fost strămutat Vineti, în 8 21 Martie a. c. la 3 ore p. m. în procesiunea bisericească până la biserica catedrală. La conduct, în fruntea căruia se purta crucea mare procesională, au participat tineretul gr.-or. dela școlile primare din Cernăuți precum și studenții gr.-or. dela școlile medii și de specialitate, în șir lung de câte doi însoțiți fiind de învățători și profesori. Cântările le executau pe schimbate 4 coruri bărbătești: două dela institutul pedagogic (unul român și altul slav) un cor al gimnaziilor și corul studenților în teologie. Apoi se înșiră corporațiunea veteranilor, carul cu cunună, conductul praporilor și flămurelor, purtătorii de luminări aprinse, alumnii seminariilor, preoții în ornate în două rânduri, ear în urma lor I. P. S. Sa episcopul Dr. V. V. de Repta, cu P. C. Sa arhiepiscopul M. Calinescu de-a dreapta și cons. consist. Dionisie cav. de Bejan de-a stânga. Apoi pășia corul teologilor, alumnii cu insignile și decorațiile defunctului Mitropolit și carul funebrel de paradă tras de 6 cai unde era așezată racla. În urma carului funebrel pășiau rudele apropiate ale decedatului și în urma lor mare mulțime de dame, cele mai multe de alte confesiuni. Oficiile au fost foarte bogat reprezentate prin conducătorii lor însoțiți de mulți funcționari. Dintre patronii bisericești aproape pe nimeni nu am observat.

Racla a fost depusă pe un catafalac în biserica catedrală. Pe lângă raclă pășiau 6 preoți în ornate și patru călugări, împărțiți pe ambele laturi, ear mai în urmă îmbrăcați în mantii priorești mănăstirii din Suceava și igumenul sf. mănăstirii Putna. Conductul era însoțit pe toată lungimea sa de armată, în șiruri pe ambele laturi sub comanda de ofițeri.

Conductul a început precis la 3 ore p. m. și s'a sfârșit la 6 ore. La 7 ore a urmat celebrarea pavecerniței și citirea evangheliei.

Sâmbătă dimineața a început actul funebrel, după săvârșirea sf-tei liturgii cu panchida mare în jurul catafalcului ridicat în biserica catedrală. Actele religioase au fost celebrate de I. P. S. Sa episcopul Repta, cu asistența arhiepiscopilor mitropolitului Calinescu și Cozub și un șir de aproape 35 preoți și 4 diaconi. Discursul funebrel în limba română a fost rostit de către predicatorul catedral de Dr. Popescul, relevându-se pierderea capului bisericesc, în cuvierea de pietate. Cântările în decursul liturgiei au fost executate de corul „Armoniei“.

În decursul săvârșirii liturgiei au sosit în biserica catedrală reprezentanții directorilor din Cernăuți; presidential țării bar. Bourguignon însoțit de un număr mare de reprezentanți ai oficiilor subordonate cum sunt guvernul, direcția finanțelor; mareșalul țării I. Lupul cu membrii din comitetul țării N. Mustatza, cons. J. Oniciu și Dr. Stocki și cu funcționarii comitetului țării; Consiliul Kogălniceanu și Pantechulidshaw; din partea armatei corporativii ofițeri ofițerești a infanteriei, cavaleriei și miliției teritoriale. În frunte cu colonelul crigadier; reprezentanți capitalii bar. Kechanowski, Dr. Reiss și mai mulți consilieri comunali; reprezentanți corpului judecătoresc; reprezentanții corporațiilor diastice etc. etc. și o mulțime de lume străină. Dintre notabilitățile române și patronii bisericești am observat de tot puține capete: pe bar. V. Stîrcea, bar. E. Hormazachi, propr. mare, L. cav. de Vasileo, propr. mare, Botușan, V. cav. de Pruncul, A. Kraigher, I. cav. de Tabora; populațiunea rurală nu a trimis aproape nici o reprezentanță, vre o 20 popozent din districtele rutenice, și nici măcar din suburbiile Cernăuțului nu a apărut populațiunea de credincioși în număr înaltăva remarcabil. Înmormântarea a avut aspectul dureros a abstenței fiilor bisericești dela ultima onoare, ce se dă unui om. În schimb însă s'a observat resfățarea oficialității în toată splendoarea ei de uniforme.

Din biserica catedrală conductul funebrel s'a pornit către cimiter prin strada Transilvaniei către piața capită și de acolo prin strada rusească, fără-că să se mai facă stări, pe la orele 12 din zi.

În cortegiul se aflară, ca în ziua premergătoare, tinerimea de pe la școli, invitată fiind la participare și tinerimea care nu se ține de legea noastră. Afară de corpul veteranilor a participat și corpul pompierilor voluntari.

La capela din cimitir s'a săvârșit panchida mică și s'a ținut de către predicatorul catedral, dl. protopresbiter starețor I.

Procopovici, discursul funebrel în limba slavă.

În tot decursul cortegiului lung și pompos a domnit o ordine exemplară, pentru care se constituise un comitet sub conducerea expertă a d-lui I. Dimitrovič, inspectorul palatului arhiepiscopical.

În capele arhiepiscopilor din cimitir a fost depusă racla defunctului mitropolit alături cu autecesorii săi, tot-odată și cununile multe — vre-o trei-zece la număr, — între care locul prim, pusă purure în fruntea raclei, era cununa regimentului 41 de infanterie.

Actul funebrel s'a terminat pela 1/2 oare din zi. (Deșteptarea“).

DIN ROMÂNIA.

Sosirea AA. LL. RR. Principele și Principesa Friederic de Hohenzollern. Sâmbătă au sosit în București, AA. LL. Regale Principele Friederic și principesa Luisa de Hohenzollern fratele mai mic al M. S. Regelui.

La gară au fost întâmpnați de M. S. Regele, AA. LL. Regale Principele Ferdinand și Principesa Maria, împreună cu auguștii lor fii principele Carol și principesa Elisabeta, precum și de dl. prim-ministru Dimitrie A. Sturdza cu d-na, Aurelian ministru de interne cu d-na, B. Missir ministru de domenii cu d-na, d-șoara C. Stoicescu cu d-na, dl. I. C. Brătianu ministru lucrărilor publice, dl. mareșal Filipescu cu d-na, dl. Ioan Calitderu, d-na Bengescu, d-na Zoie Bimniceanu dl. general Wartiadi, dl. general Robescu dl. colonel Mavrocordat cu d-na, dl. lt.-colonel Georgescu, dl. colonel Angheliescu, dl. maior Aurel Dumitrescu, dl. maior Barangiu dl. maior Antonescu, dl. Paul Stătescu, prefectul județului, dl. Emil Petrescu prefectul poliției; asemenea a fost prezente și dl. ministru plenipotențiar al Germaniei și întreg personalul legațiunei.

La orele 11 și 40, trenul s'osni în gară.

AA. LL. Regale Principale Friederic și Principesa Luisa, descind din vagon.

A. S. Regală Principele Friederic este îmbrăcat civil.

M. S. Regele și A. S. Regală Principele Ferdinand îmbrățișează pe A. S. Regală Principele Friederic, pe când A. S. Principesa Luisa, îmbrățișează pe A. S. Regală Principesa Maria și pe micul princip.

După aceea M. S. Regele prezintă persoanele de față începând cu dl. prim-ministru D. A. Sturdza, urmând apoi toate celelalte persoane.

D-na Zoie Sturdza și d-na Missir, oferit splendide buchete de flori A. S. Principesei Luisa.

CLEOPATRA.

ROMAN

44

HAGGARD RIDER.

Traducere de Hero.

Încă puțină luptă, pe urmă ajunserăm la deschizătura, și ca o suflare cerească ne atingea fruntea aerul răcoros al nopții. Mă tîrîi afară prin deschizătura și oprindu-mă pe grămada de pietre, o trasei în sus și pe Cleopatra.

Cum ajunse afară, leșină și zăcea fără simțiri, înaintea mea.

Apăsai peatra, ce se întorcea cu mâna. Se mișcă și se închise ne mai lăsând nici urmă despre deschizătura secretă.

Pe urmă mă dădui jos și dând la o parte pietrele așezate în grămadă, mă întorsei spre Cleopatra.

Era leșinată, și deși fața-i era plină de praf, totuși era atât de palidă încât în primul moment am crezut-o moartă. Punându-mi însă mâna pe inima ei îi simții bătăile. Fînd și eu istovit, mă aruncai lângă ea pe nisip ca să mă reculeg.

XIX.

Mă așezai jos și punând capul stăpănelui Egiptului pe genunchii mei, încercai să o readuc la viață.

Cât era de frumoasă și în această disordine, pălul ei lung îi era resfirat pe sin!

Cât de ucigător de frumoasă părea în lumina palidă, această femeie, a cărei frumusețe și păcate vor întrece înălțimea piramidei, care se ridică de asupra noastră. Leșinul îi șterse de pe față ori ce expresie mișelnică, și nu-i rămase decât expresia cerească a farmecului femeesc, pe care o făcea și mai blândă umbra serei, și părea mai demnă prin amorteala somnului, ce se mâna morții.

O privi lung, și inima-mi întregă s'bură la ea, mi-se părea, că o iubiam mai mult după tradarea noastră, prin care m'am corbit la ea, și parcă grozăviile prin care am trecut împreună, ne a apropiat mai mult unul de altul.

Pe cât eram de obosit și istovit de frică și de muștrarea conștiinței, cu atât mai mult cânta inima mea pe a ei, căci acum numai ea îmi mai rămase. Mi-a și promis că se va cununa cu mine, și cu comorile procurate acum vom face Egiptul puternic. Îi vor elibera de inimizii și toate se vor întoarce spre bine!...

Oh! dacă aș fi putut vedea atunci tabloul viitorului, în ce chip și sub ce împrejurări va mai zăcea capul acestei femei pe genunchii mei, acoperit tot de această peloare mortală!... Oh, de aș fi putut prevedea!

Îi încălzeam mâinile într-ale mele. Mă aplecai și îi sărutai buzele, și la sărutarea mea se deșteptă. Se deșteptă plîngând cu

hohote și trecându-i fiori de frică prin tot corpul și mă privi cu ochii așchii.

— Ah tu ești! zise ea. — Îmi aduc aminte... tu m'ai eliberat din acea adăncime feroasă...

Și lăsându-și capul pe gâtul meu mă atrase spre ea și mă sărută.

— Vino, dragostea mea, zise pe urmă, — să mergem. Mă chină setea, și — ză — sunt așa de obosită! Petrele scumpe îmi apasă sinul! Nici odată n'a ajuns fîntă omenească, cu atîta greutate la comori! Vino să lăsam aici umbra acestui loc plin de stafii. Privește pe aripa aurorei se ivește lumina soarelui! Ce privește frumoasă și dulce e!

Acolo jos, în adîncul nopții eterne, nu-mi venea în minte că aș mai putea vedea vreodată culoarea trandafirie a aurorei!... Ah! și acum vîd înaintea mea fața sclavului mort, cum atârna de bărbia lui a cel ceva fioros!... Gîndeste-te numai!... acolo va rămănea el în veac, și cu el aceea grozăvie!... Vino, unde putem găsi apă? Un smaragd pentru o cană cu apă!

— Pe marginea câmpului e un șipot dincolo de biserica Horemku... e aproape de aici, îi răspunsei. — Dacă ne vom întăina cu cineva, îi vom spune, că suntem peregrini și ne-am rătăcit printre morminte. Acoperi-ți bine fața cu vălul, Cleopatra și grijește să nu presupună cineva că ai la tine pietre scumpe.

Cleopatra se acoperi bine cu vălul și eu îi ajutai să încalce pe mîșgar, care era în apropiere. Mergeam încet prin nisip, până

ajunserăm la locul, unde era chipul zeului Horemku, în forma unui sfînx uriaș (pe care Grecii îl numesc Harmachis) împodobit cu coroana regilor Egiptului, privește mai stos peste veș, cu privirea ținută mereu sărărit. Și precum mergeam, primele raze ale soarelui ce răsărea străbătura prin aerul sur și se răsfirase pe buzele liniștii ale lui Horemku, și cu sîninul aurorei se lupta pe zeul dimineței.

Pe urmă lumina deveni mai puternică se aprinse pe marginile celor 20 de piatră mîde și se odihni pe portarul a zece morminte. Ca un potop de aur inundă și șipul pustiet, rapse cerul des de noaptea în raze lucitoare se revărsă pe verdea câmpurilor și pe coroana palmierilor.

Și acum răsări în toată splendoarea din patul cerească zeusul Raa, și se făcu ziua.

Ear noi trecînd pe lângă biserica granit și alabastru, care se zidise pe vremea lui Rufe, în cinstea zeului Horemku, ne așezam pe pantă și ajunserăm la șipot. Urâm, și ni se păru mai dulce mirosul apei zăpezioase, ca cel mai ales vin de Alexandria. Cu o cale ne spălărăm fața prafului mormint și ne curățirăm.

Cleopatra plecîndu-se spre apă și spele gâtul, îi căzu un smaragd din sîn și apăsă, și după multă căutare îl găsi din tîmplare în nomol. (Va urma)

După ce AA. LL. RR. Principele Frederic și principesa Luisa s'au întreținut și câte-va momente cu persoanele prezente, au pornit spre palat în două trăsură regale.

În prima trăsură a luat loc AA. LL. RR. Principele Luisa și Maria împreună cu mica principesă Elisabeta, iar în a doua trăsură au luat loc, M. S. Regele AA. LL. RR. Principele Frederic și Ferdinand precum și A. S. R. Principele Carol.

*

Situația tesaurului! Din ultima situație a tesaurului publicată de ministerul finanțelor, s'a văzut că la 31 Decembrie 1901 încasările pe exercițiul 1901 și 1902 se urcau la suma de 167.500.000 lei.

În cursul lunii Ianuarie, încasările au fost, în cifră rotundă, 16.700.000 lei; în luna Februarie s'au încasat 14.200.000 lei.

Încasările lunii Martie nu vor fi în nici un caz sub 15 milioane, astfel că, la sfârșitul acestei luni vom avea la încasări 214 milioane și 400.000 lei.

Tot ce se va încasa peste 4 milioane în contul exercițiului curent în lunile Aprilie, — Septembrie, va reprezenta excelența bugetar al exercițiului 1901—1902.

Din străinătate.

Din Bulgaria. Se scrie din Sofia că în urma zvonurilor persistente că se pregătesc noi turburări în Macedonia provocate de bande bulgare, guvernele austro-ungar și rusesc au atras atențiunea guvernului bulgar asupra responsabilității ce-și asumă în caz când va tolera formarea de bande de insurgenți bulgari și nu va lua la timp măsuri pentru supravegherea frontierei și împiedecarea năvălirii bandelor în Turcia.

Guvernul bulgar a răspuns dînd asigurările cele mai formale în cea-ce privește menținerea ordinii de partea frontierei bulgare. În acest scop arată că a dispus formarea de cordoane militare d'alungul frontierei și că garda va fi în permanență pentru a împiedeca ori-ce năvăliri de bande.

Modificarea planului de învățământ al școlii populare.

(Urmare).

Clasa V.

Despre Iov și credința lui în Dumnezeu. Vorbirea lui Iov cu samarineanca. Schimbarea lui Iov la față. Vameșul și farișeu. Un tînăr bogat întreabă pe Iov, ce să facă, ca să dobîndească împărăția lui Dumnezeu? Explicarea poruncilor lui Dumnezeu și bisericesti. Persecuțiunile creștinești. Intemeierea bisericii dela început. Din rit: Semnul crucii, clopotele, toaca, luminile, tîmăia, icoanele, vecernea, utenia și liturgia. Cetirea apostolului în biserică.

Clasa VI.

Creștinii la început. Desbînarea bisericii creștine. Biserica ortodoxă. Popoarele, cari s'au țin de aceasta religioasă. Explicarea Evangeliilor. Însemnătatea sărbătorilor de peste an. Din Statutul Organic: parohie, sinod, comitet și episcopie parohială. Afacerile lor special. Sinodul protopopească. Afacerile lor în general. Sinodul Eparhial și consistorial mitropolitan.

Gramatica.

Acest studiu este cel mai mășter tratat, din câte numai să propun în școala populară. Nici pe de parte nu i se dă importanță cuvenită, de o parte, iar de altă parte predarea lui o foarte greșită în cele mai multe școli să urmărește ca scop cunoașterea regulilor și nu scrierea și vorbirea corectă, care e adevăratul scop, cel urmărit prin predarea lui în școala populară. De aici apoi o sumedenie de reguli abstracte vîrte cu sila în capul elevilor, fără nici un folos.

Tot fără nici un folos e pentru școala populară și predarea subiectului, predicatului etc. E de ajuns, dacă să predăm numai părțile vorbirii. Adică, să se omită învățarea

părților din zicere, cari numai îngreunează materialul și produce o confuzie între părțile zicerii și părțile vorbirii, ne știindu-le bășii deschilini la începutul învățării. Experiența a dovedit, că scrierea și vorbirea corectă să pot învăța și fără acestea să înțelege atît, cît să pretinde în școala populară. Deci se va propune:

Clasa I.

Școala. Lucrurile din școală. Asemănarea și deschilinierea lor între sine. (După culoare, formă, materie și număr). Desfacerea cuvintelor de o silabă în sunete. Îmbinarea acestora. Aceasta va fi un fel de citire în abstract. Se vor lua atâtea cuvinte, câte sunete sunt, și toate se vor tracta în forma aceasta. Paralel cu aceasta se vor desemna linii de tot felul, apoi unele lucruri din școală și a unor ființe, ce se pot desemna mai ușor. Deprinsă bine mîna și ochiul și cășugându-și băiatul dexteritate în cetirea abstractă, să dă băiatului cartea în mîna. Să dă prelegere apoi despre casa părintească cu toate lucrurile aparținătoare ei. Lucrurile din curte și grădina. Deschilinierea și folosul lor. Edificiul și părțile lui. Școlarul. Familia. Nume de botz și nume de familie. Nutreimentul și îmbrăcămîntea. Ocupațiunea oamenilor. Corpul omului.

Clasa II.

Comuna. Sat și oraș. Locuitorii comunei și ocupațiunea lor. Școala și biserică. Cele 4 părți ale lumii. Orizontul. Hotarul comunei. Pășunea, pămîntul arător, fînaț, pădurea. Forma pămîntului, șes, del, munte. Folosul șesului și a muntelui. Cuime, peșcere și pas. Pămîntul roditor și ne roditor. Mineralele: metalele, petrele și mineralele arzătoare. Scoaterea metalelor și întrebuințarea lor în viață. Petrele și folosul lor. Sarea și scoaterea ei. Apa. Izvor, baltă, loc, rîu, pîrîu și mare. Albie și țermare. Folosul apei. Măsurarea timpului: ziua și noaptea; ceas minut, săcundă, săptămîna, lună și an. Cele 4 anotimpuri. Aerul și folosul lui. Vîntul. Aburii și norii. Ploua, grindina, neaua, roua și bruma. Cerul și forma lui. Corpurile cerești. Fazele lumii. Națiunea și Religionea. Comuna politică și comuna biserică. Cetirea și scrierea din carea de cetire.

Clasa III.

Lucru și ființă. Zicerea. Desfacerea zicerii în cuvinte, cuvintele în silabă, iar silabele și sunete. Suiurile sunetelor. Despărțirea silabelor în scriere. Substantivul. Substantiv propriu și comun. Numărul. Genul substantivelor. Articulul. Verbul. Pronumele personal. Modul hotărît și ne hotărît. Conjugarea verbelor în modul hotărît, conjugativ și doritor. Pronumele arătător, întrebător și ne hotărît. Adiectivul. Declinarea substantivelor. Întrebuințarea comet în scriere cu referința la părțile vorbirii învățate. (Cînd vin mai multe vorbe de același fel lângă altă, ori mai multe substantive în același cas, să despart cu coma. Cînd substantivul e în cazul vocativ, dacă e în zicere, înainte și după el să pune coma). Cetirea logică și intonarea corectă.

Clasa IV.

Conjugarea verbelor în toate timpurile și modurile. Conjugarea verbelor ajutoare. Declinarea pronumelui personal. Conjugarea verbelor cu pronumele scurte, înainte și după verb. Adverbul. Numărul. Prepoziția. Conjugarea și întrebarea. Zicere contrasă. Întrebătoare și exclamătoare. Întrebuințarea celor 2 puncte. Semnul întrebării și semnul exclamării.

Clasa V.

Zicere principală și secundară. Zicere compusă. Secundara înlocuiește un substantiv în acuzativ, un adiectiv, adverb de loc, de timp de mod și de cauză. Zicere concesivă și condiționată. Folosirea comet punctate. Perioada. Poesie și prosă. Epistola. Întrebuințarea pauzei (—), parint-sului () și semnelor citațiunii în scriere. Școlarii vor citi în clasa V și VI cu deplină dexteritate în toate privințele.

Clasa VI.

Descrierea, fabula, narațiunea, traducerea, eștrusul și critica. Obligațiunea, cîntănta, plenipotența, contractul și testamentul. Protocol de comitet și sinod parohial. Inventar și rațiocin. Din literatura română cele mai vechi scrieri românești. Poezii, istoricii și în genere scriitorii cei mai renumiți.

(Va urma).

NOUȚĂȚI.

ARAD, 25 Martie n. 1902.

Școala de cadeți ces. și reg. de infanterie în Sibiu. Cu începutul anului școlar 1902/1903 (21 Sept.) se vor suscepe în cursul I. a școlii de cadeți ces. și reg. de infanterie din Sibiu 40 aspiranți, respective în urma unei depărțări unii și în cursul II. și III.

Pentru susceperă în cursul I. se recere absolvarea celor 4 clase a unei școli reale, gimn. sau a clasei a IV. a unei școli civile ungurească. Taxa de întreținere e conformă condițiunii părinților 300, 160, 24 cor. pe un an. Celelalte condițiuni și determinări despre concipiarea petițiilor se cuprind în „Condițiunile de primire la școlile de cadeți ces. și reg.” (Se poate procura la cea mai proximă școală de cadeți — sau în limba română la „Tipografia” societate pe acțiuni în Sibiu — pentru prețul de 40 bani și porto postal.)

Petițiunile de susceperă sunt a se trimite cel mult pînă în 15 August 1902, dar nici la un cas înainte de primirea testimoniuului școlar anii 1901/1902.

Procesul falsificărilor de bancnote românești care începuse Miercuri la Tîrgul Mureșului, a fost amînat pe ziua de 1 Maiu, spre a se confrunta acuzații din Ungaria cu cei dela Ploiești, cari vor fi extradați și duși la Tg.-Mureșului.

Pregătirile militare din Fiume. Se scrie din Triest: „Agenția Piccolo” din loc a primit din Fiume o telegramă, în care se scrie, că a sosit în Fiume un escadron de călăreți din Károlyváros. Pe malul mării și împrejurul portului sunt sentinele ziua și noaptea. Afară de aceasta o mulțime de vaporase și torpiloare păzesc portul. Aceste precauțiuni sunt în legătură cu atentatul în contra flotei din Triest. Au sosit din Pola 3 încușătoare și mai multe torpiloare. Magazinul de praf de pușcă și dinamită este păzit ziua și noaptea de mai mulți soldați. Un batalion maghiaro-croat a sosit acolo și a luat în pază partea nord vestică a portului. Se zice, că va mai sosit din Gratz un batalion de pedestrii. Se crede, că în curînd are să izbucnească pretutindena o mare grevă a lucrătorilor. În colonia Lazaro deja se observă nemulțumiri printre lucrători.

Mare duce renitent. Pînă cînd în San-Petersburg în umarea celor mai stricte măsuri de precauțiune ziua eliberării iobajilor (19 Febr.) a decurs în cea mai mare liniște. — În Moseva — s'a petrecut un lucru foarte interesant și demu de înregistrat. La recercarea șefului poliției s'au luat măsurile necesare pentru împiedecarea eventualelor adunări populare și înghesuiri, — marele duce Sergiu Alexandroviciu, guvernatorul Mosevei, a declarat însă că el va serba aceasta memorabilă zi, înaintea statuei țarului Alexandru II. Și în adevăr, în ziua de 19 Februarie, în feța unei mulțime mari de oameni, erau vreo 40.000, — marele duce, înaintea statuei țarului eliberator, a rostit o vorbire în care a acamat viu pe țarul care a fost cu vie lasuși-țire repetată de lucrătorii și studenții prezenți. Mai caracteristic e că presa a fost oprită să scrie despre acest lucru și așa abia acum și din întâmplare s'a aflat despre cele petrecute.

Licităție de manuscrise. În Londra sa făcut o licitație de manuscrise, care a ținut 2 zile. S'a licitat 576 manuscrise în valoare de 13.800 franci. Un manuscris al admiralului Nelson a fost vîndut cu preț mare. O parte a manuscrisului cu titlul *Calătoriile unui căpitan englez* cu toate, că era numai de 4 file s'a vîndut cu 350 franci; eară o epistolă a generalului Nugent a fost licitată cu 150 fr. Patru documente cu subscrierea Napoleon cel mare au fost cumpărate pe 1160 franci. 600 franci au primit pe o scrisoare a lui Napoleon I. adresată prietenului de Nasau. Zece scrisori cu subscrierea lui Wellington au fost cumpărate cu 430 franci. O epistolă alui Oliver Cromwell cu 160 fr. alui Byron cu 100, alui Goethe 86 fr., alui G. Washington cu 135; o scrisoare alui Sfurt a fost licitată cu 260 fr. Pentru o subscriere alui Robespierre au dat 220 franci. Mai multe manuscrise ale poetilor Voltair și Lafontaine au fost vîndute cu 1098 franci. Au primit 172 franci pen-

tru o subscriere a Elisabetei, regina Angliei. Trei epistole ale lui Dickens s'au vîndut cu 600 franci.

Un accident. Ziarele din Paris au anunțat un tragic incident: un ziarist, Quellien, trecînd pe stradă, a fost strivit de un automobil, condus de dl Agamemn Schielman, fiul celebrului arheolog care a descoperit Troia. Cea ce impresionează în mod deosebit sunt împrejurările în care s'a produs acel tragic incident.

Nefericitul ziarist mergea la brațul unui prieten, pentru a vedea statuia lui Gabriel Vicaire, pe care tocmai o terminase sculptorul care fusese însărcinat cu aceasta de un comitet, al cărui delegat cu supravegherea era Quellien. Cu câte-va minute mai înainte Quellien fusese la o librărie, unde apăruse de curînd o lucrare a sa, o răsfoise, o arătase amicului și părea extrem de mulțumit. Mergea la brațul amicului vorbind de o nouă lucrare a sa. Trecînd în fugă linia pe care venea un tramvaiu, fără a observa că din partea cealaltă a tramvaiului venea în goană nebună un automobil.

Prietenul lui Quellien se desfăcu dela brațul lui și fugi înainte: Quellien nedumerit rămase pe loc; automobilul trecu și îi sfărîmă capul.

Accidente de acestea, provocate de viteza automobilelor să înregistrează foarte des în Franța, unde acest vehicul e foarte întrebuințat.

Cutremurul de pămînt din Semacha. S'a scris mai de multe ori despre acel grozav cutremur de pămînt care a prăpădit aproape total Semacha din Rancas și a cărui jertfă au căzut mai multe suflete. Cele mai nouă știri dau seamă despre sguduitoarele detonări a catastrofei.

Așa mai nou au scos de sub ruine 3000 cadavre. Cadavrele respîndesc un miros foarte greu deși au fost stropite cu var. Dauna produsă prin cutremur trece peste 20 milioane ruble necalculînd bijuteriile de mare valoare, banii gata și alte lucruri scumpe care au perit sub ruinele caselor dărîmate. Între locuitorii e mare desperare.

POSTA REDACȚIUNII.

Lisandru. Mă mir că n'ai primit răspunsul dat îndată după primirea epistolei tale. El n'a răspuns încă. De astfel îl merge bine. Biografi numai la vre-un iubileu oarecare ori în caz de moarte obișnuim a publica.

ULTIME ȘTIRI.

Neuwied, 24 Martie. Principesa Maria de Wied, muma reginei României, a încetat azi dimineață din viață. Regina Elisabeta a României și prințul Wilhelm de Wied au stat lângă augusta bolnavă pînă și-a dat sufletul.

Londra, 25 Martie. Agenția „Reuter” primește din Pretoria următoarele: „Schalk-Burger, Reitz, Meyer, Krogh și Wandervald, membrii guvernului Transvaalian, au sosit aici, cu tren separat pe care era arborat steag de pace. Ei au conferat cu Kitchener și apoi s'au dus mai departe în Oranje”.

Paris, 25 Martie. Consiliul comunal al capitalei, cu toată împotrivirea prefectului, a primit propunerea naționalistului Caron, care declară Camera trădătoare față de Republică pentru faptul primirii sesunet de 6 ani.

Sofia, 24 Martie. Noul guvern s'a format sub presidenția lui Danev, din elemente zancoviste (rusofile).

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici Barcianu.

